

taal-
ontwikkeling

thuis

klas

GEREEDSCHAPSKIST

voor beter samenwerken met ouders

Gereedschap

Ouder-kind activiteiten
gericht op taalstimulering

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

Gereedschap:

Ouder-kind activiteiten

Wat

Tijdens inloopactiviteiten stelt de (onderbouw)leerkracht de klas onder schooltijd open voor ouders, bij voorkeur aan het begin van de ochtend. De ouders doen samen met het kind een activiteit, waarbij de dialoog tussen ouder en kind centraal staat. Ouders krijgen door deze ouder-kind activiteit een beeld van de taalontwikkeling van het kind en krijgen suggesties en inzicht in hoe zij thuis aan de taalontwikkeling bij kunnen dragen op een manier die past bij de informele situatie thuis.

Waarom

Door de activiteit samen met het kind uit te voeren, zien en ervaren ouders hoe het kind taal leert. Ook de voorbeelden van de leerkracht (en andere ouders!) geven inzicht in hoe ouders de activiteit en de communicatie met de kinderen kunnen aanpakken en hoe zij de taal van het kind kunnen stimuleren. De ervaring die de ouders opdoen met taalstimulering, versterkt de ouder-kind interactie en daarmee de (taal)ontwikkeling van het kind thuis en op school.

Hoe

Het type activiteiten

De ouder-kind activiteiten zijn er op gericht de dialoog tussen ouder en kind thuis te versterken. Informele, minder gestructureerde activiteiten zijn hiervoor geschikter dan kant en klare activiteiten (met gelamineerde materialen). De leerkracht maakt de brug naar gesprekken die ouder en kind thuis kunnen voeren, passend bij de thuisomgeving. Huiswerkbladen zijn daarvoor minder geschikt.

Laagdrempelige activiteiten die vragen om gesprek zijn:

- ▶ spelactiviteiten. Ouder en kind spelen bijvoorbeeld samen Wat of Wie ben ik?, Ik zie ik zie of Wat is weg? of spelen samen een (zelfgemaakte) memory over bijvoorbeeld het thema familie.
- ▶ vertelactiviteiten: de leerkracht leidt het thema in, leest voor of laat een (digitaal) prentenboek zien en stelt kinderen en ouders een vraag. Bijvoorbeeld bij het thema 'lente': 'Praat samen met mama of papa over de vraag: Wat gebeurt er allemaal met dieren in de lente?' Tijdens het voorlezen kan de leerkracht tussentijds vragen: 'Praat samen met mama of papa over wat jij denkt dat er nu gaat gebeuren in het verhaal'. Ook kind en ouder zelf verhalen laten bedenken werkt stimulerend. Het maken van een tekening bij het gesprek geeft houvast.

De uitvoering van de activiteiten

Bij het stimuleren van de dialoog tussen ouder en kind (zowel tijdens de inloopactiviteit als thuis) is het belangrijk dat de leerkracht:

- ▶ uitlegt waarom deze samenwerking aan de taalontwikkeling van het kind belangrijk is en vraagt naar ervaringen en vragen van ouders;
- ▶ activiteiten zo uitlegt dat kind en ouder begrijpen wat verwacht wordt, goed mee kunnen doen en weten dat het gaat om de dialoog tussen ouder en kind en niet om het resultaat;
- ▶ aansluit bij ervaringen en vragen van kinderen en ouders en regelmatig vraagt wat zij van de activiteiten vinden;
- ▶ aanmoedigt om het kind de regie te geven, door de activiteit telkens te starten met de vraag 'Praat samen met mama of papa ....' (bijvoorbeeld 'over welke woorden je allemaal kent die te maken hebben met familie');
- ▶ ouders helpt om aan te sluiten bij wat het kind vertelt, vragen te stellen die het kind helpen de activiteit zelf uit te voeren, tijd te geven om antwoorden te bedenken en beurten te wisselen met het kind.

Voorals ouders moeite hebben met lezen of minder voorkennis hebben, vraagt dit om een vertrouwensrelatie.

Het helpt als de leerkracht:

- ▶ de ouder-kind activiteiten regelmatig organiseert (wekelijks);
- ▶ rekening houdt met leesproblemen en de negatieve schoolervaringen van de ouders;
- ▶ ouders positief toespreekt en complimenteert voor hun inzet;
- ▶ voordoet (modelt) hoe de ouder bij het perspectief van het kind kan aansluiten, contact maakt en spelenderwijs taal kan ontlocken en uitbreiden;
- ▶ de zelfde activiteit in ouder-kind duo's laat uitvoeren en uitwisseling tussen ouders aanmoedigt;
- ▶ voorbeelden geeft hoe ouders thuis soortgelijke vragen kunnen stellen (bijvoorbeeld bij het boodschappen doen, televisie kijken of bij het praten over hoe het was op school);
- ▶ de drempel verlaagt voor ouders die de Nederlandse taal minder machtig zijn en hen stimuleert in de taal mee te doen die zij het beste beheersen (en die zij ook thuis met hun kind spreken).

Vorbereiding:

- ▶ organiseer voorafgaand aan ouder-kind activiteiten kijkmomenten waarop ouders zien wat en hoe hun kind leert op school (bijvoorbeeld bij het leren lezen). Zo raken ouders al bekend met het in de klas komen bij en het leren van het kind;
- ▶ nodig de medewerker ouderbetrokkenheid uit om deel te nemen aan de inloopactiviteit zodat deze de aanpak in de ouderkamer daarop af kan stemmen;
- ▶ stem als team af hoe de ouder-kind activiteiten met ouders aansluiten bij het taalonderwijs en zorg voor een planmatige afstemming van doelen en activiteiten per leerjaar.

Variatie

Brede ontwikkelingsstimulering

De ouder-kind activiteiten kunnen naast taalstimulering ook andere ontwikkelingsgebieden betreffen en juist ook in de bovenbouw aangeboden worden. Zorg dat het voor ouders steeds duidelijk is wat het doel is van een activiteit en dat deze relatief eenvoudig door ouder en kind uit te voeren is.

Een inloop voor alle ouders

Ouder-kind activiteiten zijn er op gericht de interactie tussen ouder en kind te stimuleren passend bij de informele sfeer van thuis. Dit is voor alle ouders en kinderen de moeite waard, ook voor hoger opgeleide ouders of bij oudere kinderen zoals in de bovenbouw. Leg bij hoger opgeleide ouders meer nadruk op de kijkmomenten en zoek een passend tijdstip en frequentie.

Ouder-kind activiteiten in het sociale domein

In de kinderopvang, buitenschoolse opvang en bij buitenschoolse activiteiten is het ook mogelijk om ouder-kind activiteiten te organiseren waarbij ouder en kind gestimuleerd worden samen te werken. Een combinatie van kijkmomenten, inloopmomenten waarbij ouder en kind samen een ervaring opdoen en tips voor activiteiten thuis heeft de voorkeur.

Verantwoording

De ouder-kind activiteit is in lopend promotieonderzoek uitprobeerd en onderzocht door Dr. Martine van der Pluijm, lector Samenwerken aan een Taalrijke Omgeving voor Jonge Kinderen en in samenwerking met het lectoraat Ouders in Rotterdam Zuid van Hogeschool Rotterdam. Leerkrachten - van groepen 0-4 op 7 scholen - hebben met deze vorm gewerkt en gezocht naar hoe zij beter kunnen aansluiten bij het perspectief van lager opgeleide ouders, die relatief weinig schoolervaring hebben. Tijdens het onderzoek is gebleken dat goed uitgevoerde ouder-kind activiteiten bijdragen aan de samenwerking tussen school en ouders en de ouder-kind interactie versterken.

Meer lezen?

Thuis in Taal. Samenwerken met alle ouders aan de taalontwikkeling van hun jonge kinderen. tutti-books. Een boek van Martine voor professionals op basis van haar promotieonderzoek.

Thuis in Taal. Zeven stappen voor leraren om samen met alle ouders een taalrijke omgeving te bieden voor kinderen. Een stappenplan van Martine voor professionals.

Succesfactoren

In een goed uitgevoerde inloopactiviteit zijn:

Succesfactoren om **CONTACT** te leggen met ouders

- 1 ontvang de ouders hartelijk bij de deur en nodig ouders expliciet uit om mee te doen
- 2 ✓ ken de kinderen en ouders en de taalvaardigheid van elke ouder en sluit hier in de activiteit op aan
- 3 ✓ zorg dat voor elk kind met enige regelmaat een ouder (of eventueel een andere volwassen begeleider) aanwezig is

Succesfactoren voor **SAMENWERKING** met ouders

- 4 ✓ zorg dat leerling en ouder samenwerken in de activiteit
- 5 ✓ laat concrete voorbeelden zien van hoe ouders over de activiteit met het kind kunnen praten
- 6 ✓ biedt ouder en leerling aanknopingspunten voor een activiteit thuis
- 7 ✓ wees positief naar ouders en kinderen over zowel de dialoog als het resultaat van de activiteit

Succesfactoren voor samenwerken aan het **TOEKOMSPERSPECTIEF** van het kind

- 8 ✓ bespreek de relevantie van de activiteit voor de taalontwikkeling van kinderen
- 9 ✓ help ouders om concrete plannen te maken voor activiteiten en dialoog thuis
- 10 ✓ ondersteun bij alle ouders (ook als zij laaggeletterd zijn of de Nederlandse taal niet goed beheersen), een gevoel van zelfvertrouwen in het begeleiden van de taalontwikkeling van het kind.

De gereedschapskist bevat onderbouwde en beproefde werkwijzen voor beter samenwerken met ouders. Deze zijn samen met de praktijk ontwikkeld vanuit het lectoraat Ouders in Rotterdam Zuid van Hogeschool Rotterdam. De onderzoeksgroep is ingebed bij Kenniscentrum Talentontwikkeling en Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie (EMI) van Hogeschool Rotterdam en werkt samen met vele partners in en buiten Rotterdam.